

Христо Миндов

писател-турист

Срещна ли се с пътешественика Христо Миндов, изпитвам не само приятно чувство, че виждам един кротък, любознателен и мил човек, угълбна в себе си мъдростта и духовното богатство на годините си, изпитвам и наслада, че макар и мислено пътувам с него по местата, от които се възхищава, усещам и душевността на нашата земя.

Родолюбен, турист, писател!
Роден на 29 май (10 юни) 1888 година в Разград, Христо Миндов още с проглеждането на своя разум с желание почва да опипва света в своя двор, увлича се от красивите на природата. Цъфтеят на сливата, цветята в градината, белите облаци го пленяват с хубостта си. С часове стои преласнат пред тях, стреми се да долови шепота, дишането им. Жаждата на малкото момче Христо повече да види и повече да усети го извежда на улицата, а оттам и в околнината на града. А когато става юноша, той непрекъснато се „разхожда“ по нискохълмията и горите на Лудогорие то, открива за себе си и пътя към широката наша земя.

Такова е туристическото начало на Христо Миндов. Поселил се в 1921 г. в София, той тура и началото на дългите си туристически пътешествия в селища, по долини и планини. Пътува по Дунава, посещава Добруджа и Черноморието, обхожда всички наши планини. Гостува на албанска земя, на Прицивите острови в Мраморно море. Посещава остров Тасос, изкачва се на Исарион и на Свети Илия, пътува из тракийските планини и градове. Пътува Христо Миндов с отворени очи. Разговаря с дървета, камъни, море! Разказва за срещнатите люде, описва човешки съдби. На бял свят се появяват пътеписи, излизат книги със стихове, легенди, повести, романи, разкази, мемоари, стихове в проза... Седемнайсет книги и три готови за печат... Величаве природата, живота, оставя културна диря.

Понд душата и тялото си в живителните сокове на природата, писателят-турист Христо Миндов със зрелостта на осемдесетте си години се чувства и сега бодър и як — про дължава да ходи по земята ни, да твори литература, наситена с дълбоко родолюбие. Връща се и към своя роден град, чийто почетен гражданин е. Разказва и за него в новата си книга.

— Туризмът ми даде здраве, и радост, и импулс за работа — казва на своя осемдесет и първи рожден ден Христо Миндов. — Най-хубавите дни от моя живот са ония, които прекарах в нашите планини и в старите романтични градове. А от всичко, що съм написал, най-много ценя моите пътеписи за нашата земя.

Един зрял живот на зрял, плодотворен писател!
Като писател Миндов е награден с ордена „Кирил и Методий“ — I степен, и като турист — с медала на Алеко Константинов. Награждаван е още от Академията на науките, от Писателския съюз, от Министерството на народната просвета, от Столичния градски народен съвет.

В осемдесетата годишнина на нашия бай Христо Миндов ние, туристите, му желаем много добро здраве, та още дълго да пътешествува из страната ни, да напише и нови пътеписи за цъфтежа на социалистическото ни Отечество.

Йордан ВЕСЕЛИНОВ

УКАЗ

№ 492

НА ПРЕЗИДИУМА НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Президиумът на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 7 от Конституцията на Народна република България и чл. 13 от Указа за ордените, медалите и почетните звания

ПОСТАНОВЯВА:

Награждава др. Христо Миндов с орден „Червено знаме на труда“ по случай 80-годишнината от рождението му и за голямата му литературна дейност.

Председател на Президиума на Народното събрание
Г. ТРАЙКОВ
Секретар на Президиума на Народното събрание
М. МИНЧЕВ

София, 18 юни 1968 г.

ПРИВЕТСТВИЕ

СКЪПИ ДРУГАРЮ МИНДОВ,

Радостни сме да Ви поздравим по случай Вашата 80-годишнина. Вие се родихте и израснахте в нашето китно Лудогорие. Още от най-ранна възраст Вие обикнахте за цял живот неговата прелестна природа и трудолюбивите му, смели хора, които с такава любов възпяхте в своите поетични пътеписи. В цялото си възхитено творчество Вие останахте верен на своя народ, на трудовите хора, които радости и грижи пресъздадохте с оляма художествена сила и топла обич.

С рядко трудолюбие и всеотдайност Вие творихте книга след книга и оставихте

те трайна следа в родната ни литература, обогатихте нейния златен фонд с високохудожествени реалистични творби.

Особено много ни е драго, че в деня на Вашата 80-годишнина Вие сте все така бодър, изпълнен с жизнени сили и вдъхновение. Желаяме Ви още дълги години живот и здраве, желаяме Ви да създадете нови възлнуващи произведения за социалистическата ни Родина, за обновения роден Лудогорски край!

Разград, 10. X. 1968 г.

ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ НА БКП
ОКРЪЖЕН НАРОДЕН СЪВЕТ

Поздравителен адрес на СБП

УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПИСАТЕЛИ ВИ ИЗПРАЩА НАЙ-СЪРДЕЧНИ ПОЗДРАВИ И БЛАГОПОЖЕЛАНИЯ ПО СЛУЧАЙ ВАШАТА ОСЕМДЕСЕТГОДИШНИНА. ОЩЕ ОТ РАМНА ВЪЗРАСТ Вие СЕ СВЪРЗАХТЕ С ЖИВОТА НА ТРУДОВИТЕ БЪЛГАРСКИ ХОРА. ОСТАНАХТЕ ВЕРЕН НА ЗЕМЯТА, КОЯТО ВИ ОТКЪРМИЛА. БЪВ ВАШЕ ЛИЦЕ БЛАГОДАРЯТ БЪЛГАРСКИ ЧИТАТЕЛ ВИЖДА ЕДИН СКРОМЕН, ПРЕДАН, ТРУДОЛЮБИВ И ЧЕСТЕН ТРУДЕНИК НА НАШАТА ХУДОЖЕСТВЕНА ЛИТЕРАТУРА, КОЙТО ВЕЧЕ ШЕСТ ДЕСЕТИЛЕТИЯ

СЪДЕЙСТВУВА С ПИСАТЕЛСКОТО СИ ДЕЛО ЗА ОБОГАТЯВАНЕ НА РЕАЛИСТИЧНИТЕ И ХУМАНИСТИЧНИ ТРАДИЦИИ В БЪЛГАРСКАТА ХУДОЖЕСТВЕНА КНИЖНИНА. В ДЕНЯ НА ВАШАТА СЪЩИВЪЛ 80-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ, СКЪПИ ДРУГАРЮ МИНДОВ, ПРИЕМАМЕ НАШИТЕ СЪРДЕЧНИ ПОЖЕЛАНИЯ ЗА ВАШЕТО И ОЩЕ ДЪЛГИ ГОДИНИ ЖИВОТ, ЗА ДА НАПИШЕТЕ НОВИ ВДЪХНОВЕНИ ПРОИЗВЕДИЕНИЯ.

София, 11 юни 1968 г.
Председател: Г. ДЖАГАРОВ

БЛАГОДАРИ ТИ, ПОБРАТИМЕ!

Хората, които обичат да пътуват, имат сродни души. Това не е нужно да е доказано, то се изпитва на път. Проведем и ще се убедим.

Такова душевно сродство чувствам с писателя Христо Миндов. Смятам за свой голям побратим, с когото е приятно, и полезно да бродиш из голямата гора на чувствата и мислите, която поражда природата, на която той е страстен поклонник. И нещо повече: живописец и поет.

Неговите книги „Топлятият вятър задуха“, „Гост от юг“ и „Климентова земя“ подаряват на читателя впечатлението на пътник, който весело здрависа не само хората, а и всеки насрещен път от българската земя, толкова му е мило и драго да пътува и от път да допаса на читателя онзи възторг от общуването си с народа и неговата земя, който пулсира в неговите пътеписи като ли-

рична живопис и живописна музика. Струва ми се, че този многоцветен и ритмичен строй в неговите пътеписи извира от едно сърце, което търси радостта в живота. И затова често съм си мислил, че вероятно когато Христо Миндов е кричил по земята ни, той непременно си е подпявал или свирукал. Такъв пътник е той — жизнелюбив, волен, романтичен. И затова е и весел, и шегобиен характер.

Вярвам, че ако му кажа: — Бай Христо, хапвал съм и от твоята торба благинка... той сигурно ще ми отвърне: — Не ти ли е присядала?...

Не, не ми е присядала, а ми е насипала душата с романтично родолюбие и природолюбие.

И затова ти благодаря, побратиме Христо Миндов!

Стефан СТАНЧЕВ,
гл. редактор на сп. „Турист“

ЮБИЛЕЙНО

По твоето лице сега минават не сиви сенките на старостта — като насън в очите оживяват далечните поля на младостта.

Запаят лудогорските гори столетни, В за миг настъпила тишина към тебе се обръща и несетно ти кима като в приказка сярна.

И тръгваш ти по пътища нелеки, на хората, товара сам поел, и те издига стръмната пътека до гняздото на скалния орел.

Пред тебе оживяват и полета, и лес, от късно слънце озарен, и вдигат меч за бран със враговете царете-братя Петър и Асен.

Взкръсват столицните кафенета, звучи забравен и далечен стих, Стаматов в спор се впуска пак непето, Ракитин гледа с поглед странично тих.

О, спомени, по пътищата разпиляни, във твоите книги се завръщат пак — по-силно заобикваме Балкана и роден край, и свиден бащин праг...

Догаря бавно залезът, поляка по теб се стича витозишкият мрак, ала пред изгрев пак блестят пътеки и ти, в живота влюбен, тръгваш пак.

Христо РАДУШЕВ

Буюк

...и товарът на юбиляра.

Дружески шарж: К. БУЮКЛИНСКИ, лауреат на Димитровска награда

ПИСАТЕЛЯТ ХРИСТО МИНДОВ

Осемдесетгодишният днес Христо Миндов, скромен български писател, е автор на няколко книги разкази и повести, на четири пътеписни книги, на един роман и на една книга спомени за български писатели, творци на словото. Тия негови белетристични трудове притежават несъмнено ценно качество, отличаващо се по реалистичното изображение на прови и картини из живота и с прозорливост към природата. Реалистичното им изображение прониква още в най-ранната Миндова белетристика. В нея той изброява обикновените хора, рисува тежкия им живот, разкрива съдбата на героите, отрудени и измъчени от неволи. Така, героите в разказа „Дните на Наската“ (из сборника „Товарът на хората“) се измъчват от глад и не случайно този сборник с разкази е оная словен „Товарът на хората“ — героите в него са угнетени и измъчени като от товар. В разказа пък „Мечо от Саранчи“ из книгата „Двамата и кучето“ (напи-

сана и издадена съвместно с писателя Стефан Мокрев) авторът е засегнал въпроса за социално то неравенство, за жестокостта у хората.

Реалистично е, може да се каже, съдържанието и на повестите му, реалистично, примесено на места с романтични краски. И в тях се повествува за живота на обикновени хора: в повестта „Опиянение“ е разказан животът на един „странен човек“, а в по-вестта „Синята далечина“ са изложени неволите на една средна ръка семейство, засяга се от ношението между родители и деца, между стари и млади. И понеже повествованието е локализирано в Добруджа, то е примесено с пейзажни описания, с живописно изображение на природни картини, които ни напомнят добруджанските гледки в белетристиката на Йордан Пяков.

Реалистичното изображение на Христо Миндов проличава най-вече в романа му „Над страната няма противникови самолети“. В той

роман-хроника писателят представя очевидна картина на ужаса и страданията главно на сотици фанцици, прокудени по села и градове през време на бомбардировките над София. Сам авторът, преживял тревогите и неволите на евакуираните софиянци, съзнава, че тая му книга не е същински роман и че не принадлежи към строго определен литературен жанр, а е художествен документ, създаден въз основа на фактически материал, наблюдения и преживявания. Събитието в случая са неприятелските въздушни нападения и с него е преплетена участта на евакуираните в софийското село Дебрица (Доброславци) лица. Миндов се е движил между тях, познал възлненята им, доловил и дребнявостите и прищевките им в село; варио е пре-

дал настроението им, виждането им, че разрухата иде неизбежно, почувствувал е и омразата им към войната, заговорва и за съпротивителното движение. За всички разказва увлекателно, с усет за правдивото и с чувство за прирота.

Ала усетът за правдивото и предимно чувството за природа у нашия автор най-добре са проявени в неговите пътеписни произведения. Белетрист по вълнение и турист по влечение, Христо Миндов съчетава в пътеписите си обича си към природата и дарбата да пише художествено. Затова и пътеписните му книги „Топлят вятър задуха“, „Климентова земя“, „Гост от равнината“, също и последната му книга „Срещи по пътищата“ (1968 г.)

са достойни за похвала. Будното възбуждане на туриста и свежата мисъл на писателя са възлпътни мигове из живота на планината, гората, равнината, градчето. В изображението на свързаните с тях природни гледки има и ведрина на слънчевите простори, изразена без изкуствен патос, без умозрителност, има и художествено мислене. Пътеписецът говори за Рила, Витоша, Пирин, Шар, Стара планина; за Тракийската равнина, Прилепско то поле, за Лудогорие, Петроханските гори, за Охридското езеро, реката Чап, за малки или стари градове — Панагюрище, Мелник, Охрид, Крушово и др., посетени през време на туристическите му скитания. Навред Миндов гледа, вижда и усеща прелестите

на родната природа и ги възвза дава с писателско умение и лирически въздушевание. Ако и да изброява природните картини, най-често откъснато от обшествената среда, художествени качества на неговите пътеписи не са отслабнали. Защото той умее да обхвадне, да улови хубавата гледка, да я облее със сочни багри и със стилизирано слово. Така читателят се сродява с описанието на писателя, вживява се в размислената му, прониква в хубостта на художественото изложение, неге с увлечение и приятно възлнение страниците от пътеписите му.

Всичко туй увлекателно и с умствена симпатия Миндов предава в книгата си „Творици на словото“ своите спомени за писателите Т. Г. Влайков, Г. П. Стаматов, Цанко Церковски, Антон Страшимиров, Г. Бакалов, Никола Ракитин, Людмил Стоянов, Гео Миндов и Минко Неволин. Аз лично

познавам всички тия именити творчески личности и виждам колко много наблюдателно и сполучливо е схванал и споделил черти от тяхната душевна характеристика и писателското им възлновение и каква върна преценка с похватите на белетрист е дал на литературното им дело. Тези спомени всъщност са хубаво написани характеристики на поменатите писатели като творчески личности, с обосновка на външния им портрет, с изредени случаи из всекидневния им живот и туй е разкрита тяхната вътрешна биография. А всичко туй е разказано и написано на чист и образен български език, написано е с тънкостите на родното художествено слово.

Накрай нека пожелаем на честувания писател Христо Миндов бодър дух и духовна енергия, за да продължи още години своя творчески живот.

Ст. П. ВАСИЛЕВ